

НИКОЛА ЧУПАРОВ
БЛИЗО ДО ЮПИТЕР

chitanka.info

Горе — огромният, кървавочервен диск на Юпитер и безброй немигащи звезди върху катраненочерното небе.

Долу — безкрайната ледена пустиня. Мъртвата вълнообразна равнина и в далечината верига ниски възвишения. Кристалите замразен въгледвуокис не блестят така ослепително, както искри снегът на Земята през ясните зимни дни. Тук Слънцето изпраща скъпернически своите животворни лъчи. Тук няма бури и светкавици, няма вятър. Няма и атмосфера. Има само студ, студ и лед. Температурата е почти винаги около минус 140°C. Безкрайна, безжизнена ледена пустиня.

Това е Европа — третият поред спътник на гиганта Юпитер.

И по тази безкрайна ледена пустиня пълзи танкетата. Пълзи упорито по възвишенията.

Преди пет дни на Европа пристигна космически кораб от Земята. Хората искаха да наблюдават отблизо Юпитер, за да подготвят полет и до него.

Екипажът на космическия кораб вече се занимаваше с тази основна задача, а Владимир Конев — вторият пилот на кораба, и геофизикът Лю Чен трябваше, по нареждане на командира, да изследват негостоприемната Европа. И ето втори ден те кръстосваха ледената пустиня.

Вътре в танкетата тишината се нарушаваше само от тихото и еднообразно жужене на двигателя. От стените се разливаше приятна топлина. Владимир Конев и геофизикът бяха свалили скафандрите и седяха спокойно, потънали в размисъл, в удобните кресла.

Лю Чен погледна часовника. Беше време за поредна свръзка с кораба по радиотелефона.

След половин час танкетата предпазливо се катереше по склона на едно от възвишенията, насочила подобно на насекомо радарните си антени напред. От билото пред двамата космонавти се откри неочаквана гледка. Долу под тях се простираше почти кръгла котловина, заобиколена отвсякъде с възвишения. Тази котловина изненадваше със своя сивопепеляв цвят. Пътят на ледената покривка, която сковаваше всичко наоколо, тук е бил препречен от неизвестна

сила. Тя е принудила ледът да отстъпи към билото и да образува своеобразна ледена драперия.

Хвърляйки поглед върху уредите, Лю Чен констатира:

— Повишена радиация! Това не може да бъде нищо друго, освен огнище на интензивно радиоактивно разпадане. Отделената при разпадането топлина е прогонила ледовете от тези места. Да-а... Владимире, на всяка цена трябва да слезем долу в котловината и да вземем проби за изследване.

Владимир Конев не дочака друго подканяне. Той пое управлението на танкетата от кибернетичния шофьор и я насочи внимателно по ръба на склона, за да изберат удобно място за слизване.

— Да се спуснем с танкетката по този стръмен склон, е невъзможно — твърде скоро заключи той и спря танкетата. — Но... бихме могли да опитаем да слезем сами с въже.

Вместо отговор Лю Чен започна да облича скафандъра. Владимир Конев последва примера му. Той взе въжето, в чиято сърцевина имаше специален нагревател, поддържащ еластичността му и при най-големи студове. Малко по-вдясно от танкетата откриха удобно за спускане място. Докато дребничкият Лю Чен нави единия край на въжето около кръста си, Владимир Конев вкопа в леда ямичка за опора на краката.

— Готов ли си, Владимире? — запита геофизикът.

— Готов — лаконично отговори Конев.

Той запъна крака в ямичките и се изправи на ръба на пропастта. Самотната му фигура, смела и мъжествена, се очерта на фона на суровата природа. Той бавно заотпуца въжето и Лю Чен заслиза стъпка по стъпка надолу.

— Владимире, внимавай! — внезапно извика Лю Чен.

В същото време Владимир Конев почувства, че ледът, върху който е стъпил, се размърда застрашително. Стреснат, стисна въжето още по-силно и се огледа наоколо. Танкетата я нямаше. Заедно с огромен блок лед под нея тя се беше сгромолясала безшумно в пропастта.

— Пусни въжето и скачай встрани! — прозвуча заповеднически гласът на Лю Чен. — Ледът продължава да се пуска и всеки момент блокът под краката ти може да се срине. Не губи повече време! Скачай.

Владимир и сам виждаше, че пукнатините в леда стават все по-широки. Достатъчно беше да направи само един скок и щеше да се отзове на по-безопасно място. Вместо това, ръцете му, едри и силни, заработиха още по-бързо. Ледът под краката му ставаше все по-неустойчив. Стиснал зъби, той яростно продължаваше да дърпа въжето. Още малко, още малко!... Въжето се скъсяваше метър след метър. Още малко... Шлемът на Лю Чен се показва над ръба на пропастта. Най-напред шлемът, после раменете, ръцете, които трескаво търсеха грапавини по ледената повърхност. А ръцете на Владимир дърпаха безкрайното въже. Цялата воля, всичката сила на човека бяха съсредоточени в тези ръце. Те искаха да спасят другаря.

Лю Чен бавно прехвърли единия си крак над ръба, после другия. Изправи се внимателно и запристъпя с разперени ръце към Владимир, който едва поемаше дъх и се усмихваше щастливо насреща му. Миг... и двамата едновременно отскочиха настрани. Пред тях леденият блок изчезна в пропастта.

— Благодаря ти, Владимире! — простичко промълви Лю Чен.

Владимир Конев се обърна към него. В погледа му се четеше и облекчение, и радост, че другарят му е пак при него.

Двамата внимателно се приближиха до ръба на пропастта. Долу, заедно с ледените отломъци, се търкаляха премазаните и разкривени части на танкетата. Надигащата се мъгла от въглероден двуокис вече пълзеше към тях и постепенно запълваше котловината.

— Все пак ще трябва да вземем проба от тази почва — тръсна глава геофизикът.

— Този път ще сляза аз! — решително заяви Владимир Конев.

— В никакъв случай! Аз съм по-лек. — Отсече Лю Чен и пристегна въжето около кръста си.

Да се спори срещу очевидната истина, нямаше смисъл.

На Лю Чен, добил вече опит от първото неуспешно спускане, този път му провървя и след четиридесет минути сребристият му шлем се появи отново над ръба на пропастта. Закачена за колана на кръста му, висеше скъпоценната торбичка с взетите проби. Мъглата вече бавно пълпеше по склона.

— А сега да обмислим какво ще правим по-нататък — обърна се той към Владимир.

— Обстановката не е много радостна, но не е и съвсем безнадеждна — отвърна загрижено Конев и започна да изрежда: — Радиовръзката с кораба е прекъсната, а личните ни радиостанции имат радиус на предаване двадесет километра. Добре е, че поне имаме възможност да приемаме предаванията от кораба. Запасът от кислород, с който разполагаме, ще ни стигне за петнадесет часа, а сме отдалечени от кораба на двеста и петдесет километра.

Поредното повикване от кораба щеше да е след два часа и едва тогава там щяха да разберат, че се е случило нещо нередно с двамата космонавти. Освен това на кораба не разполагаха с друга танкета. Спасителната група трябваше да тръгне да ги търси пеша.

— Ние — продължи да разсъждава Владимир Конев — ще можем да се движим с десет километра в час. Не трябва да губим повече време, а да тръгваме по посока на кораба. В такъв случай след четиринадесет часа ще сме изминали вече сто и четиридесет километра.

Лю Чен внимателно слушаше и утвърдително кимаше с глава. Те можеха да разчитат, че за тези четиринадесет часа спасителната група, която предполагаша, че ще потегли след три часа, ще се приближи към тях със сто и десет километра. Това означаваше, че в четиринадесетия час те щяха да се срещнат с другарите си. В запас за непредвидени случаи им оставаше кислород за 1 час.

По радиокompаса Владимир Конев определи посоката, в която трябваше да се движат, и скоро потеглиха. Сребристите им защитни облекла, макар и не много елегантни на вид, бяха удобни и не стесняваха движенията им. Отоплението им беше изправно и поддържаше необходимата температура.

През първия час изминаха тринадесет километра, но Лю Чен загрижено отбеляза:

— Не трябва да увеличаваме повече скоростта. Тринадесет километра в първия час е добре. Но не бива да забравяме, че ни предстои още много път. Нека да се придържаме строго към десетте километра в час и да пестим силите си.

С изминаването на следващия час личните им радиостанции уловиха призивите на кораба:

— Танкета, танкета, тук „Изследовател 4“!... Танкета, танкета, чакам отговор...

С всяка изречена дума гласът на дежурния от кораба ставаше все по-тревожен. Той повтори още много пъти призивите, после се разнесе гласът на командира, толкова близък и едновременно толкова далечен:

— Конев, Лю Чен, с вас сигурно се е случила беда. Тръгваме незабавно на помощ. Ще се движим по права линия към мястото, откъдето приехме последното ви предаване. Дръжте се, момчета!

Лю Чен и Владимир радостно се спогледаха. Другарите им идваха на помощ! Десет минути по-късно от космическия кораб съобщиха, че спасителната група е потеглила.

— Те знаят, че ако сме живи, ще ги чуем — едва сдържайки радостта си забеляза Лю Чен.

Часовете течаха един след друг. Изминатите километри ставаха все повече и повече. Радиостанцията на кораба непрекъснато предаваше съобщения за движението на спасителната група. После включваха музика, говореха за дребни случки от всекидневието на екипажа. Останалите на кораба космонавти се обаждаха един след друг на изчезналите си другари и всеки по свой начин се мъчеше да ги ободри и им помогне. Владимир и Лю Чен вече не се чувствуваха сами и безнадеждно откъснати от живота. Другарската грижа ги обгръщаше и безмълвната пустиня наоколо не им се струваше така страшна и безжизнена. Но въпреки упоритостта и волята, умората почваше да взема своето. Те вървяха един до друг с отмерени и пестеливи движения. Неочаквано Лю Чен стъпи накриво и падна върху леда, но се изправи веднага на краката си.

— Ех, че ме изплаши! — се разсмя Владимир, успокоен от бързината, с която стана Лю Чен.

Те продължиха пътя си. Погълнат от мислите си, Владимир не забелязваше оросеното от пот и напрегнато лице на приятеля си под скафандъра. Накуцвайки едва забележимо, Лю Чен постепенно изоставаше.

— Какво става с тебе, приятелю? — разтревожено се обърна към него Конев, когато забеляза, че геофизикът не крачи редом с него.

— Изглежда, че при падането съм си навехнал крака — отвърна през зъби Лю Чен.

— Нека да починем малко. Имаме известен аванс от време и кислород — продължи Владимир.

— В никакъв случай! Всяко забавяне ни грози с гибел. Моля те, не се тревожи за мене! Аз ще се справя с крака си и без почивка.

Геофизикът се движеше, едва преодолявайки ужасната болка в глезена на левия крак. Но те вече не можеха да напредват със същата скорост. Владимир го подкрепяше внимателно и въпреки това Лю Чен се движеше все по-бавно и по-бавно. Най-после той не издържа и спря.

— Владимире, не мога да се движа повече. Между нас и спасителната група лежат цели осемдесет километра. Групата ще се добере до тук едва след осем часа, а ние имаме кислород за пет. Изходът е само един — вземи моя кислород за резерв и продължи сам. Аз все едно не бих могъл да стигна. Ти ще занесеш торбичките с пробите на кораба. Хайде, приятелю, не губи повече време и не възразявай, моля те!

— Как смееш да говориш така! — не на шега се разсърди Владимир. — Знаеш много добре, че това би означавало сигурна смърт за тебе и се осмеляваш да настояваш.

— Но, Владимире, разбери! В противен случай ще загинем и двамата и никой няма да научи нищо за котловината.

— Не, всичко друго, но не и това! Моля те, не настоявай повече! Докато можем, ще се борим двамата. Не мога да те изоставя, чуваш ли, не мога! И как въобще ти хрумна да предлагаш подобно нещо?!

— Аз не мога да се движа, а осем не е равно на пет, нали? — продължаваше да настоява Лю Чен. — Владимире, не упорствуйвай! Послушай ме! Ти можеш да ходиш и ти ще продължиш!

— А пък аз те моля, не говори напразно! Пести сили и кислород.

Владимир Конев приклепна и нарами приятеля си. В главата му чукаше само една мисъл, имаше само един стремеж: — да изминава по шест километра в час, непременно по шест и нито метър по-малко. Само така можеше да спаси и себе си, и другаря си. Сърцето блъскаше в гърдите като чук. Владимир напрягаше всички сили, но краката му все по-трудно се подчиняваха на волята. По шест километра в час, по шест километра в час... и той крачеше с усилие, крачеше и изоставаше.

Изведнъж тялото на Лю Чен се отпусна и рязко натежа. Владимир се разтревожи.

— Лю Чен, приятелю, как си?

Отговор не последва. Конев го свали внимателно на леда и загрижено се надвеси над него. Под скафандъра лицето на геофизика беше странно посиняло. Той лежеше неподвижно върху леда. Страшно отчаяние за миг овладя Владимир. „Трябва да действувам, незабавно да действувам! Но как?“ Погледът му падна върху регулатора на кислорода на геофизика. Кислородът беше изключен. Лю Чен го беше изключил сам, усещайки, че силите постепенно напущат Владимир и жертвувайки се, беше поискал да запази остатъка от кислород за другаря си.

Владимир освободи със светкавично движение регулатора и започна да прави изкуствено дишане. Лицето на геофизика постепенно доби нормален цвят. Владимир не го дочака да се върне в съзнание и отново го нарами. Постъпката на Лю Чен сякаш вля нови сили в изнуреното му тяло. Тя затвърди неусетно отстъпващата пред предателски промъкващото се отчаяние воля.

Дежурният от кораба с шеговит глас предаваше „Корабни новини“.

С всяка измината крачка течаха и минутите. В главата на Владимир продължаваше да намира мисълта: „По шест километра в час, по шест километра в час!“ И той изминаваше по шест километра в час. Главата му почна леко да се мае. От преумора? Не, умората не можеше да надвие волята му. Тогава? „Кислородът...“ Стрелката на манометъра, прикрепен отпред на гърдите му, беше почти покрила нулевото деление. „Това ли е краят? Не, не може да бъде!...“ — отчаяно помисли Владимир. Той погледна часовника на ръката си. Четиринадесет часа бяха изминали, а до мястото на предполагаемата среща оставаха още 21 километра. „Толкова малко!“ — учуди се той и страшна мисъл порази съзнанието му: — „Поради по-голямото физическо напрежение при носенето на Лю Чен той беше консумирал повече кислород и сега... нима нямаше да успее?“

Продължи да крачи напред като автомат. Главата му се замаиваше все повече, устните жадно се разтваряха за кислород. Той се олюля, разпери ръце и се сгромоляса заедно с тялото на Лю Чен, несъзнателно хриптейки: „Не издържах!“

Разтърсен от падането, Лю Чен отвори очи и учудено огледа наоколо. Под него лежеше Владимир, отметнал ръце встрани и странно извил глава. До слуха му долетя далечният глас на командира.

— Конев, Владимире, защо не отговаряш? Чухме гласа ти. Лю Чен, какво става! Отговорете! Ние идваме. Делят ни само осемнадесет километра.

— Чувам, другарю командир — с усилие промълви Лю Чен и едва надмогнал слабостта си, продължи с прекъсване: — Бях в безсъзнание... Кислородът на Конев се е привършил... Ще му включа от моя... имам за още един час...

— Лю Чен, след един час сме при вас — продължаваше да ободрява командирът. — Раздели твоя кислород и регулирай кранчетата на най-пестелива консумация. Лежете неподвижно!

— Другарю командир, изпълних заповедта! Искам да ви съобщя за всеки случай, че последните пет часа Владимир ме е носил на гръб, за да ме спаси. Не се съгласи да ме остави. Сам аз не можех да вървя, глезенът ми е навехнат. Той е...

— Лю Чен, мълчи! — прекъсна го командирът развълнувано. — Пести кислорода и силите си! После ще ни разкажете всичко подробно.

„Нима може да се разкаже всичко“ — помисли Лю Чен и отново изпадна в полусъзнание.

Пак същата безжизнена пустиня. Пак само лед наоколо. Лед, от който не може да се получи капчица вода. Горе — зловещият пурпурен диск на гиганта Юпитер, и звезди, брилянтни, нетрепкащи звезди. И сред тях една блестяща точица, красива като живота! Тя е самият живот... Тя е Земята.

Долу — две неподвижни, но живи тела сред ледената пустош, които отчаяно се бориха за живота. И над тях надвесени другарите им.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 1 от 1963 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.